

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**
Кафедра технології м'ясних, рибних та морепродуктів

ЗАТВЕРДЖЕНО
Факультет харчових наук, нутриціології
та управління якістю
«04» червня 2026 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ТЕХНОЛОГІЯ КОРМІВ ДЛЯ ДОМАШНІХ ТВАРИН**

Галузь знань G «Інженерія, виробництво та будівництво»

Спеціальність G13 «Харчові технології»

Освітньо-професійна програма «Технології зберігання, консервування та переробки м'яса»

Факультет харчових наук, нутриціології та управління якістю

Розробник: к.с.-г. н., доцент Аліна ОМЕЛЬЯН доцент технології м'ясних,
рибних та морепродуктів кандидат сільськогосподарських наук,

Київ – 2026 р.

Опис навчальної дисципліни «Технологія кормів для домашніх тварин»

Навчальна дисципліна «Технологія кормів для домашніх тварин» є вибірковою компонентом освітньої програми «Технології зберігання, консервування та переробки м'яса» підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю G13 «Харчові технології». Дисципліна спрямована на формування у здобувачів глибоких знань і практичних навичок щодо сучасних підходів до виробництва, оцінки якості та безпечності кормів для різних видів домашніх тварин. Вона охоплює питання складу та властивостей сировини, раціонального формування повноцінних кормів, технологічних процесів їх виготовлення, зберігання та контролю якості кінцевої продукції. Значну увагу приділено інноваційним технологіям, екологічним та економічним аспектам кормовиробництва. Вивчення дисципліни сприяє розвитку у здобувачів професійної компетентності у сфері кормовиробництва, здатності самостійно аналізувати та вдосконалювати технологічні процеси з урахуванням потреб тварин, економічної доцільності та стандартів якості. Метою курсу є формування у здобувачів цілісного уявлення про технологічні основи виробництва кормів для домашніх тварин та здатності впроваджувати ефективні рішення в умовах реального виробництва та потреб ринку.

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, ступінь вищої освіти		
Освітній ступінь	<i>магістр</i>	
Спеціальність	<i>G13 «Харчові технології»</i>	
Освітня програма	<i>Технології зберігання, консервування та переробки м'яса</i>	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	вибіркова	
Загальна кількість годин	90	
Кількість кредитів ECTS	3	
Кількість змістових модулів	2	
Курсовий проєкт (робота) (за наявності)	–	
Форма контролю	<i>екзамен</i>	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм здобуття вищої освіти		
	Форма здобуття вищої освіти	
	денна	заочна
Курс (рік підготовки)	<i>1</i>	<i>2</i>
Семестр	<i>2</i>	<i>3</i>
Лекційні заняття	<i>15</i>	<i>12</i>
Практичні, семінарські заняття	<i>30</i>	–
Лабораторні заняття	–	<i>10</i>
Самостійна робота	<i>45</i>	<i>98</i>
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми здобуття вищої освіти	<i>45</i>	–

1. Мета, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

Метою дисципліни є формування у студентів системи знань і навиків щодо виготовлення, зберігання та оцінки якості кормів і кормових добавок відповідно до кваліфікаційного напрямку «Технології зберігання, консервування та переробки м'яса».

Перелік освітніх компонент, які передують вивченню навчальної дисципліни: ОК5 Сучасні методи; ОК6 Актуальні проблеми галузі; ОК7 Технологія консервування і зберігання м'яса; ОК8 Біологічно активні речовини з тваринницької сировини досліджень галузі.

Набуття компетентностей:

інтегральна компетентність (ІК): здатність розв'язувати задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері харчових технологій;

загальні компетентності (ЗК):

ЗК 02. Здатність проводити дослідження на відповідному рівні.

Спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК 02. Здатність планувати і виконувати наукові дослідження з урахуванням світових тенденцій науковотехнічного розвитку галузі.

СК 06. Здатність забезпечувати якість та безпечність харчових продуктів під час впровадження технологічних інновацій на підприємствах галузі

СК 07. Здатність розробляти та реалізовувати комерційні та науково-технічні проекти у сфері харчових технологій з урахуванням технічних, комерційних, правових питань та питань охорони праці і довкілля.

СК 09 Здатність розробляти програми розвитку та ефективного функціонування підприємств харчової промисловості і закладів ресторанного господарства, у тому числі в контексті зовнішньоекономічних зв'язків.

СК 10. Здатність формулювати та впроваджувати власні моделі професійної діяльності у сфері харчових технологій.

СК 11 Здатність інтерпретувати отримані дані, оформлювати наукові звіти, готувати наукові публікації, презентувати та обговорювати результати наукових досліджень і проектних рішень, у тому числі іноземною мовою, на наукових семінарах та конференціях з питань розвитку харчових технологій.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН 03. Застосовувати спеціальне обладнання, сучасні методи та інструменти, у тому числі математичне і комп'ютерне моделювання для розв'язання складних задач у харчових технологіях;

ПРН 04. Застосовувати статистичні методи обробки експериментальних даних в галузі харчових технологій, використовувати спеціалізоване програмне забезпечення для обробки експериментальних даних;

ПРН 05. Обирати та впроваджувати у практичну виробничу діяльність ефективні технології, обладнання та раціональні методи управління виробництвом з урахуванням світових тенденцій розвитку харчових технологій;

ПРН 07. Мати спеціалізовані концептуальні знання, що включають сучасні наукові здобутки у сфері харчових технологій, зрозуміло і недвозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію до фахівців і нефахівців;

ПРН 08. Здійснювати захист інтелектуальної власності у сфері харчових технологій, виконувати відповідні патентні дослідження, готувати документи на отримання патентів на винаходи і корисні моделі;

ПРН 09. Вільно володіти державною та іноземною мовами для обговорення професійної діяльності, результатів досліджень та інновацій у сфері харчових технологій;

ПРН 10. Планувати і виконувати наукові дослідження у сфері харчових технологій, аналізувати їх результати, аргументувати висновки.

2. Програма та структура навчальної дисципліни

Назви змістовних модулів і тем	Кількість годин													
	денна форма							заочна форма						
	тижні	усього	Зокрема					усього	Зокрема					
			л.	п.	лаб.	інд.	с. р.		л.	п.	лаб.	інд.	с. р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
Змістовний модуль 1. Технології виробництва кормів для домашніх тварин														
Тема 1. Вступна лекція	1–3		3	2	–		8	16	2	–	2	–	12	
Тема 2. Класифікація кормів для домашніх тварин	4–6		3	6	–		8	22	2	–	2	–	18	
Тема 3. Технологія виготовлення консервів	7–9		3	8	–		10	22	2	–	2	–	18	
Разом за змістовним модулем 1	–		9	16	–		26	60	6	–	6	–	48	
Змістовний модуль 2. Оформлення магістерської роботи та організація її захисту														
Тема 4. Хімічний склад та біологічні властивості кормів	10–12	28	3	8	–	–	10	17	–	–	–	–	17	
Тема 5. Балансуючі кормові добавки, біологічно-активні та антипоживні речовини кормів	13–15	14	3	6	–	–	9	24	–	–	2	–	22	
Разом за змістовним модулем 2	–	60	6	14	–	–	19	58	–	–	2	–	56	
Усього годин	–	90	15	30	–	–	45	120			8		112	

3. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Вступ	3
2	Тема 2. Класифікація кормів для домашніх тварин	3
3	Тема 3. Технологія виготовлення консервів	3
4	Тема 4. Хімічний склад та біологічні властивості кормів	3
5	Тема 5. Балансуючі кормові добавки, біологічно-активні та антипоживні речовини кормів	3
	Разом	15

4. Теми лабораторних (практичних, семінарських) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Ознайомитися з хімічним складом кормів, навчитися користуватися таблицями хімічного складу кормів. Характеристика кормів та порівняння їх між собою за вмістом в них поживних речовин	2
2	Оцінка поживності кормів. Методи визначення поживності кормів у обмінній енергії. Визначення протеїнової, вітамінної та мінеральної поживності кормів	6
3	Перетравність кормів. Особливості травлення у собак і котів. Методи визначення перетравності кормів. Фактори, що впливають на перетравність кормів	7
	Контроль знань за перший змістовний модуль	1
6	Корми тваринного походження. Корми рослинного походження та їх поживна цінність. Хімічний склад та поживність кормів тваринного походження. Методи оцінки якості	7
7	Кормові суміші та галети. Оцінка якості консервів. Ознайомитися з основними видами консервів та їх поживною цінністю. Методи оцінки якості консервів для домашніх тварин	6
	Контроль знань за перший змістовний модуль	1
	Разом	30

5. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Ознайомитися з хімічним складом кормів, навчитися користуватися таблицями хімічного складу кормів. Характеристика кормів та порівняння їх між собою за вмістом в них поживних речовин	8
2	Оцінка поживності кормів. Методи визначення поживності кормів у обмінній енергії. Визначення протеїнової, вітамінної та мінеральної поживності кормів	8
3	Перетравність кормів. Особливості травлення у собак і котів. Методи визначення перетравності кормів. Фактори, що впливають на перетравність кормів	10
4	Корми тваринного походження. Корми рослинного походження та їх поживна цінність. Хімічний склад та поживність кормів тваринного походження. Методи оцінки якості	10
5	Кормові суміші та галети. Оцінка якості консервів. Ознайомитися з основними видами консервів та їх поживною цінністю. Методи оцінки якості консервів для домашніх тварин	9
	Разом	45

6. Методи та засоби діагностики результатів навчання:

- усне або письмове опитування;
- співбесіда;
- тестування;
- захист лабораторних робіт.

7. Методи навчання:

- метод проблемного навчання;
- метод практико-орієнтованого навчання;
- кейс-метод;
- метод проєктного навчання;
- метод перевернутого класу, змішаного навчання;
- метод навчання через дослідження;
- метод навчальних дискусій та дебат;
- метод командної роботи, мозкового штурму.

8. Оцінювання результатів навчання.

Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національну оцінку згідно з чинним «Положенням про екзамени та заліки у НУБіП України»

8.1. Розподіл балів за видами навчальної діяльності

Вид навчальної діяльності	Результати навчання	Оцінювання
Модуль 1. Методологія та організація виконання магістерської роботи		
Ознайомитися з хімічним складом кормів, навчитися користуватися таблицями хімічного складу кормів. Характеристика кормів та порівняння їх між собою за вмістом в них поживних речовин	Уміти розрізняти компоненти кормів за хімічним складом, користуватися посібниками хімічного складу кормів. Розуміти принцип складання рецептури повноцінного корму відповідно до поживності та хімічного складу компонентів. Уміти оцінювати коми за протеїновою, вітамінною та мінеральною поживностями. Знати фізіологічні особливості травлення котів і собак.	20
Оцінка поживності кормів. Методи визначення поживності кормів у обмінній енергії. Визначення протеїнової, вітамінної та мінеральної поживності кормів		40
Перетравність кормів. Особливості травлення у собак і котів. Методи визначення перетравності кормів. Фактори, що впливають на перетравність кормів		10
Модульна контрольна робота 1		30
Разом за модулем 1		100
Модуль 2. Оформлення магістерської роботи та організація її захисту		
Корми тваринного походження. Корми рослинного походження та їх поживна цінність. Хімічний склад та поживність кормів тваринного походження. Методи оцінки якості	Уміти класифікувати корми за походженням. Знати вимоги до їх якості. Уміти проводити порівняльну характеристику рослинних і тваринних кормових компонентів. Знати біохімічні	36

Кормові суміші та галети. Оцінка якості консервів. Ознайомитися з основними видами консервів та їх поживною цінністю. Методи оцінки якості консервів для домашніх тварин	властивості кормів тваринного походження. Уміти аналізувати ринок за основними видами кормів для домашніх тварин та аналізувати їх маркування та склад. Уміти проводити первинну оцінку якості кормів за органолептичними показниками та лабораторними аналізами.	34
Модульна контрольна робота 2		30
Разом за модулем 2		100
Навчальна робота		(M1 + M2+ M2)/3*0,7 ≤ 70
Екзамен		30
Всього за курс		(Навчальна робота + екзамен) ≤ 100

8.2. Шкала оцінювання знань здобувача вищої освіти

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка за національною системою (екзамени/заліки)
90–100	відмінно
74–89	добре
60–73	задовільно
0–59	незадовільно

8.3. Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
Політика щодо академічної доброчесності	Списування під час модульних контрольних робіт та екзамену заборонено, зокрема із мобільних девайсів. Лабораторні роботи у вигляді доповідей, презентацій повинні мати коректні посилання на використані інформаційні джерела.
Політика щодо відвідування	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально в дистанційному режимі (у онлайн формі за погодженням із деканом факультету і лектором курсу).

9. Навчально-методичне забезпечення:

- електронний навчальний курс навчальної дисципліни (на навчальному порталі НУБіП України eLearn: <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=3948>);
- підручники, практикуми;
- методичні матеріали щодо визначень показників поживності кормів;
- конспекти лекцій та їх презентації (в електронному вигляді).

10. Рекомендовані джерела інформації

1. Дурст Л., Вітман М. Годівля тварин. За ред. І. І. Ібатуліна, Г. В. Проваторова. Вінниця: Нова книга, 2003. 386 с.
2. Департамент митної політики. Порядок ветеринарного обслуговування, утримання, годівлі службових собак та догляду за ними в Державній митній службі України. 2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0664-21#Text>

3. Управління державної охорони України. Наказ Про затвердження Інструкції про утримання та використання службових собак в Управлінні державної охорони України. 2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0434-22#Text>

4. Чмелюк В. В. Основи кінології: навчальний посібник. Ірпінь, 2019. 126 с.

5. Ібатуллін І. І., Мельник Ю. Ф., Отченашко В. В., Сичов М. Ю., Кривенок М. Я., Чигрин А. І., Кондратюк В. М., Ільчук І. І., Уманець Д. П., Яценко О. В., Баланчук І. М., Голубев М. І., Кононенко В. К., Столюк В. Д., Панасенко Ю. О. Практикум з годівлі сільськогосподарських тварин. Київ: 2015. 422 с.

Додаткова наукова література

1. Li P., Wu G. Amino acid nutrition and metabolism in domestic cats and dogs. *Journal of Animal Science and Biotechnology*. 2023. Vol. 14, Article 19. DOI: 10.1186/s40104-022-00827-8. Розглянуто особливості амінокислотного живлення собак і котів та сучасні підходи до формування рецептур кормів.

2. Reed S.A. Companion animal nutrition: Where we are and where we're headed. *Animal Frontiers*. 2024. Vol. 14(3). P. 3–4. Стаття висвітлює сучасні тенденції розвитку харчування домашніх тварин, функціональні корми та персоналізоване харчування.

3. Zhang J., Ji Y., Yang Y., Wu Z. Grain-Free Diets for Dogs and Cats: An Updated Review Focusing on Nutritional Effects and Health Considerations. *Animals*. 2025. Vol. 15(14). Article 2020. Огляд беззернових кормів для собак і котів, їх харчової цінності та впливу на здоров'я тварин.

4. Blanchard T., Eppe J., Mugnier A. et al. Enhancing cognitive functions in aged dogs and cats: a systematic review of enriched diets and nutraceuticals. *GeroScience*. 2025. Vol. 47. P. 2925–2947. Систематичний огляд функціональних кормів і нутрицевтиків для підтримки когнітивного здоров'я тварин.

5. Kumar R., Sharma A. Emerging innovations in pet food (2023–2025): alternative proteins, microbiome-targeted nutrition, and safety-by-design processing. *Journal of Almaty Technological University*. 2025. Vol. 149(3). P. 199–204. Присвячена альтернативним джерелам білка, мікробіом-орієнтованому харчуванню та сучасним технологіям виробництва кормів.

6. Morris D.H., Chapman B.J. A Review of Pet Food Recalls from 2003 Through 2022. *Journal of Food Protection*. 2024. Vol. 87(1). Article 100199. Аналіз безпечності кормів для домашніх тварин та причин відкликання продукції.